सहकार्य र समन्वय

आवश्यकता पहिचान देखि पाठ्यक्रम निर्माण तथा तिनको कार्यान्वयन र अनुगमन जस्ता तालीम प्रणालीका सबै चरणमा परियोजनाले निजी क्षेत्रहरूसँग सहकार्य गर्दछ। यो परियोजना संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय तीनै तहका सरकारद्वारा कार्यान्वयन हुन्छ। यस परियोजनाले राष्ट्रिय सीप परीक्षण समिति, प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्, तालीम प्रदायक संस्था, साझेदार कम्पनीहरु र औद्योगिक संघ/संगठनहरुसंग कार्यगत तथा नीतिगत विषयहरुमा प्रभावकारी सम्बन्ध स्थापना गर्दछ।

परियोजनाका मुख्य विशेषताहरु

ओद्योगिक प्रशिक्षार्थी (Apprenticeship):

यस किसिमको कार्यक्रममा वास्तविक कार्यस्थल (उद्योग/व्यवसायहरू) मा अनुभवी कम्पनी प्रशिक्षकको निगरानीमा प्राविधिक तथा व्यवहारिक सीप र शिक्षालय तालीम केन्द्रमा सैद्धान्तिक तथा प्राविधिक ज्ञान प्रशिक्षण गर्ने काम हुन्छ। तालीम अवधिमा प्रशिक्षार्थीहरुले प्रोत्साहन रकम समेत पाउने हुँदा प्राविधिक शिक्षा अध्ययन गरि सोहि क्षेत्रमा वृत्तिको अवसर खोजिरहेका युवाहरूलाई यस्तो तालीम आकर्षक हुने ठानिएको छ।

कार्यगत अभ्यास सहितको तालीम:

यस १६९६ घण्टे, तह २ तालीमको ३ महिनाको समय कार्यगत अभ्यास (On the Job Training) का लागि साझेदार कम्पनीहरुमा व्यवस्थित र प्रभावकारी सिकाईका लागि वास्तविक कार्यस्थलमा अभ्यास हुने व्यवस्था भएकोले प्रशिक्षार्थीहरु उत्पादन प्रकृयामा संलग्न भई सीप सिक्ने अवसर प्राप्त गर्दछन।

वृत्ति मार्गनिर्देशन:

वृत्ति मार्गनिर्देशन कार्यक्रम लक्षित विद्यार्थी/युवाहरुलाई शिक्षाको संसार र कामको संसार, प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा तथा तालीमको बारे जानकारी गराउनुको साथै उनीहरुको रुचि, खुबी र क्षमताको आधारमा उपयुक्त वृत्ति/ पेशा पहिचान तथा छनौट र तयारीको लागि मार्गनिर्देशन तथा परामर्श सेवा प्रदान गर्नु हो। यो कार्यक्रमबाट विद्यार्थी युवाहरुलाई आफ्नो रुची, खुबी र क्षमता अनुसारको विषय चयन गर्ने र सहि पेशागत बाटोको मार्गनिर्देशन गर्न युवाहरुलाई विभिन्न चरणमा पेशासम्बन्धी सरसल्लाह प्रदान गरिन्छ।

स्तरोन्नति तालीम: कामदारहरुले आफूले काम गर्दै गरेको क्षेत्रमा बजारको माग अनुसारको स्तरोन्नती तालीम प्राप्त गरि सीपको प्रमाणीकरण गर्ने, दिगो रोजगारी र आम्दानीमा वृद्धि हुने अवसर प्राप्त गर्दछन्। यसमा औद्योगिक संघ/संगठनहरुसंगको समन्वयमा उद्योगमा कार्यरत कामदारहरूलाई सीप स्तरोन्नति तालीम (SUT) प्रदान गरिन्छ।

परियोजनाले निम्नलिखित सरोकारवालाहरूसँग सहकार्य गर्दछ :

औद्योगिक संघ संगठन तथा उद्योग/ व्यवसाय: साझेदार कम्पनीहरुले अप्रेन्टिशीप तथा कार्यगत अभ्याससहितको तालीमका प्रशिक्षार्थीहरूलाई आफ्नो कम्पनीको वास्तविक कार्यस्थलमा सिकाई अभ्यासको अवसर प्रदान गर्दछन्। ती कम्पनीहरुमा आवश्यक पर्ने मानवीय स्रोत विकासको योजना तयार गर्न परियोजनाले सहयोग गर्दछ।

तालीमको आवश्यकता पहिचान गर्ने देखि लिएर मूल्यांकन गर्ने सम्मको सम्पूर्ण चरणहरुमा यो परियोजनाले औद्योगिक संघ/संगठनहरुसँग सहकार्य गर्दछ। औद्योगिक संघ संगठनहरुले आफ्नो सदस्य कम्पनीहरुलाई मार्गनिर्देशन गर्ने, तिनका आवश्यकता/माग संकलन गर्ने र तिनीहरुका बीचमा समझदारी बढाउने कार्यमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दछन्। परियोजनाले ती औद्योगिक संघ/संगठनहरुको क्षमता अभिवृद्धिमा समेत सहयोग गर्दछ।

तालीम प्रदायक संस्थाहरू (सार्वजनिक र निजी समेत) कामको अवसरको खोजीमा रहेका युवाहरुलाई अप्रेन्टिशीप तथा कार्यगत अभ्यास सहितको व्यावसायिक तालीमहरू तथा कार्यगत कामदारहरूलाई स्तरोन्नती सम्बन्धि तालीम प्रदान गर्दछन्।

राष्ट्रिय सीप परीक्षण समिति/राष्ट्रिय व्यावसायिक योग्यता प्राधिकरण तालीम पाठ्यक्रम तथा मोड्युलहरू निर्माण गर्ने र पूर्व सिकाइको मान्यता लाई प्रमाणीकरण गर्ने कार्य गर्दछ साथै श्रमबजारको माग अनुसार सीप परीक्षणको गुणस्तर तथा प्रमाणपत्रहरुको विश्वासनियता सुनिश्चित गर्ने कार्य समेत यस सिप परिक्षण समितिले गर्दछ।

ENSSURE
Enhanced Skills for Sustainable and Rewarding Employment

थप जानकारीको लागि सम्पर्क ठेगाना:

दिगो तथा सम्मानित रोजगारीका लागि सीप परियोजना

परियोजना सहयोग इकाई, भक्तपुर

फोन नम्बर:)!–^^#^!(!÷^^#^)&#÷^^#$$$#

टोल फ्री नम्बर: १६६००१००२२२

वेब: www.enssure.org.np

परियोजना सहयोग इकाई, प्रदेश कार्यालय,

राप्ती उपत्यका (देउखुरी), दाङ

फोन नम्बर: ०८२-५९०५०५/५९०५०६

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC
स्वीस सरकार विकास सहयोग एसडीसी

दिगो तथा सम्मानित रोजगारीका लागि सीप परियोजना

कार्यान्वयन:

लुम्बिनी प्रदेश सरकार

सामाजिक विकास मन्त्रालय

राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल

फोन नं.: ०८२-५९०४६१/५९०४६२

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
सामाजिक विकास मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल

प्राविधिक सहयोग:

HELVETAS
NEPAL

परिचय

दिगो तथा सम्मानित रोजगारीका लागि सीप परियोजना (इन्स्योर) दोस्रो चरण, नेपाल सरकार र स्विजरल्याण्ड सरकारको द्विपक्षीय परियोजना हो । यो दोस्रो चरण, पहिलो चरणको कार्यानुभवको आधारमा तयार गरिएको योजना हो । इन्स्योर परियोजना प्रथम चरण सन् २०१६-२०२१ सम्म प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् (CTEVT) द्वारा हेल्भेटास नेपाल (HELVETAS NEPAL) को प्राविधिक सहयोगमा कार्यन्वयन गरिएको थियो । इन्स्योर दोस्रो चरणको परियोजना अवधि वि.सं. २०७८ भाद्र २५ गते देखि वि.सं. २०८३ असार ३१ गते (तदनुसार १० सेप्टेम्बेर २०२१ देखि १५ जुलाई २०२६) सम्म सञ्चालनमा रहेको छ । संघीय संरचना अनुरुप संघीय तहमा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् (CTEVT), प्रदेश तहमा कोशी, बागमती, लुम्बिनी, सुदूरपश्चिम र कर्णालीमा सामाजिक विकास मन्त्रालय, मधेश प्रदेशमा शिक्षा तथा संस्कृति मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेशमा सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय गरि ७ वटै प्रदेशमा ENSSURE परियोजना ले काम गरिरहेको छ जसअन्तर्गत हाल ३ वटा प्रदेश कोशी, बागमती र लुम्बिनीका ३३ वटा स्थानीय तहद्वारा HELVETAS NEPAL को प्राविधिक सहयोगमा ENSSURE परियोजना संचालित छ ।

संघीय संरचना अनुरूपको प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम प्रणाली मार्फत नेपालका युवा, महिला, तथा पुरुषहरुले सामाजिक तथा आर्थिक लाभ प्राप्त गर्ने मुख्य उद्देश्यका साथ कार्यन्वयन हुने यस परियोजनाले उद्योग/व्यवसायहरुसंगको सहकार्यमा विभिन्न पेशा र क्षेत्रहरुमा २४ महिने औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालीम (अप्रेन्टिशीप) कार्यक्रम र कार्यगत अभ्यास सहितको छोटो अवधि (१६९६ घण्टा, तह २) को तालीम सञ्चालनमा रहेको छ । यसका साथै यस परियोजनाले माध्यमिक विद्यालयका विद्यार्थीहरु तथा विद्यालय बाहिर रहेका युवाहरुलाई वृत्ति मार्गनिर्देशन सेवा प्रदान गर्ने, रोजगारीमा रहेका तथा वैदेशिक रोजगारी बाट फर्केका युवाहरूका लागि सीप स्तरोन्नति तालीम सञ्चालन गर्ने र उद्योग व्यवसायमा मानव संसाधन व्यवस्थापन तथा व्यवसायजन्य स्वास्थ्य, सुरक्षा कायम गर्न सहयोग गर्नेछ।

लक्ष्य र परिणाम

संघीय संरचना अनुरुपको प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम प्रणालीबाट नेपाली युवा, महिला, तथा पुरुषहरुले समाजिक तथा आर्थिक लाभ प्राप्त गर्दछन् ।

परिणाम १: नेपाली युवा, महिला तथा पुरुषहरुले उपलब्धिमूलक अपेक्षित रोजगारी ((Gainful Employment) प्राप्त गर्दछन् ।

परिणाम २: संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय सरकारी निकायहरुले श्रम बजारको आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्दछन् ।

परिणाम ३: निजी कम्पनी तथा उद्योग व्यवसायहरुले प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम क्षेत्रमा सक्रिय संलग्न भई आवश्यक दक्ष जनशक्तिको परिपूर्ति गर्दछन् ।

लक्षित समूह र लाभान्वित हुने समूह

परियोजनाका प्राथमिक लक्षित समूह

- विद्यालय छोडेका युवाहरु/कामको खोजीमा लागेका महिला तथा सुविधाविहिन समूह: यो समूहले वृत्तिविकास परामर्श सेवा, अप्रेन्टिशीप वा कार्यगत अभ्यास सहितको तालीमबाट लाभ लिन सक्नेछन् ।
- उपयुक्त ज्ञान र सीपको अभाव, श्रम बजारको माग बमोजिम कार्य गर्न र उचित तलब पाउन नसकेका कामदारहरु: यो समूहले आफूले काम गर्दागर्दै सिकेको सीपको प्रमाणीकरण गराउने र थप तालीम लिने अवसर पाउनेछन् ।
- सीप र लगानीको सम्भाव्यता भएका शिक्षित तर उद्यमशीलता सम्बन्धी ज्ञान र सीपको अभाव भएका युवाहरु: यो समूहले व्यवसाय सञ्चालन सम्बन्धी सीप विकास तालीमबाट अवसर पाउनेछन् ।
- वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवाहरु: वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवाहरुले काम गर्दै सिकेका वा पहिले नै जानेका सीप प्रमाणीकरण गर्ने तथा लघु उद्यम सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने व्यावसायिक तालीमहरू लिई लाभ लिन सक्नेछन् ।

परियोजनाका सहायक लाभान्वित समूह :

- परियोजनामा संलग्न कर्मचारीहरु
- साझेदारहरु (औद्योगिक संघ संस्थाका कर्मचारी, उद्योगका सुपरभाइजर, औद्योगिक प्रशिक्षक, व्यवसायी, तालीम केन्द्रका प्रशिक्षक तथा कर्मचारीहरु)

कार्यक्षेत्र

परियोजनाको दोस्रो चरणमा मेकानिकल इन्जिनियरिङ्ग, अटोमोबाइल इन्जिनियरिङ्ग इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग, सिभिल इन्जिनियरिङ्ग (विल्डिंग कन्स्ट्रक्सन), सूचना प्रविधि, होटल व्यवस्थापन, चिया प्रविधि, बालविकास सहजकर्ता गरी ८ वटा आर्थिक क्षेत्रका उद्योगहरुमा केन्द्रित छ। परियोजनाले प्रादेशिक तहमा सघन आर्थिक क्रियाकलाप भएका र विस्तारका सम्भावना भएका उद्योग तथा संघहरु समावेश गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्छ। साथै यसले निर्माणाधीन जल विद्युत जस्ता ठूला परियोजनाहरूमा पनि कार्यक्षेत्र विस्तार गर्न सक्नेछ ।

परियोजनाका मुख्य अवयवहरू

सीप तालीम

कामको खोजीमा रहेका युवाहरुका लागि अप्रेन्टिशीप तथा कार्यगत अभ्यास सहितको तालीम, उद्योगमा कार्यरत कामदारहरुका लागि स्तरोन्नति तालीम र वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका उद्योग व्यवसाय गर्न उत्साहित युवाहरुलाई व्यवसाय सञ्चालन गर्ने सीप र तालीम प्रदान गर्नु यस परियोजनाका सीप सम्बन्धि अवयवहरुको प्रमुख काम हो । औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालीम कार्यक्रम (Apprenticeship) मा प्राविधिक सीपका साथै पेशा सम्बन्धी व्यवहारिक मार्गनिर्देशन गर्नका लागि अनुभवी कामदारहरुले कम्पनी प्रशिक्षक (In-Company Trainer) को रुपमा कम्पनीहरुमा प्रशिक्षार्थीहरुलाई सिकाउँदछन् । यस्ता सहयोगले एकातिर कम्पनीको उत्पादकत्वमा वृद्धि भएको पाइएको छ भने अर्कोतर्फ काम गर्ने वातावरणमा सुधार आई कामदारहरुले उचित तलब समेत पाएका छन् । कार्यरत कामदारका लागि सीप स्तरोन्नतिको अवसर हुनुका साथै पहिले नै सिकिसकेका सीपको मान्यता प्रदान गरिने समेत प्रावधान रहेको छ। यस्तो सेवा वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका व्यक्तिहरुलाई पनि प्राप्त हुन्छ । प्रशिक्षार्थीहरुले १६९६ घन्टे, तह-२ को कार्यगत अभ्यास सहितको तालीम (On The Job Training, OJT) सम्पन्न गरेपछि र त्यसैगरि कामदारहरुले स्तरोन्नति तालीम (Skill Upgrading Training, SUT) पाए पछि राष्ट्रिय सीप परीक्षण समिति/राष्ट्रिय व्यावसायिक योग्यता प्राधिकरणबाट सीप परीक्षामा सहभागी हुने अवसर पाउनेछन् ।

क्षमता अभिवृद्धि

कम्पनी प्रशिक्षकहरु, अनुभवी कामदारहरु, वृत्ति परामर्शदाताहरु तथा विद्यालयहरुमा वृत्ति मार्गनिर्देशन सेवा दिने शिक्षकहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने काम यस अन्तर्गत पर्दछन् । यसैगरी परियोजनाले साझेदार संघ संस्थाका कर्मचारीहरु, कम्पनी संचालकहरु, प्रशिक्षकहरु आदिको साथै संस्थाहरुको व्यवस्थापकीय सीप, मानवीय संसाधन योजना, पेशागत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा योजना, औद्योगिक प्रशिक्षण पद्दतिका बारेमा तथा बजारको माग बमोजिम नयाँ प्रविधि सम्बन्धि क्षमता अभिवृद्धि गर्न सहयोग गर्दछ । यस किसिमका कार्यक्रमहरुले कामदारहरुलाई कार्यस्थलमा सीपको स्थानान्तरण गर्न समेत मद्दत गर्दछ ।

वृत्ति मार्गनिर्देशन / परामर्श सेवा

कामको खोजी गर्ने बेला देखि दक्ष कामदार बनुन्जेल सम्मको पेशा सम्बन्धी जानकारी र सरसल्लाह यस अन्तर्गत पर्दछ । यस परियोजनाले निम्नलिखित चार चरणमा वृत्ति मार्गनिर्देशन/ परामर्श सेवा प्रदान गर्दछ ।

१. **विद्यालय तह:** उपयुक्त पेशाको चयन र व्यावसायिक शिक्षाको बारेमा सचेतना बढाउने उद्देश्यले विद्यालयमै कार्यरत शिक्षकहरुको क्षमता अभिवृद्धि तालीम प्रदान गरि कक्षा ८, ९ र १० सम्मका विद्यार्थीहरुलाई वृत्ति मार्गनिर्देशन सेवा प्रदान गरिन्छ ।

२. **प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमपुर्व:** प्रादेशिक तहमा वृत्ति परामर्श सेवा सम्बन्धी मेलाको आयोजना गरी परामर्शदाताहरुले कामको खोजीमा रहेका युवाहरुलाई उपयुक्त पेशा छान्न र तालीमको प्रकृत्ति बारे जानकारी उपलब्ध गराउन मद्दत गर्दछन् ।

३. **प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको अवधिमा:** पेशागत तालीममा रहँदा (औद्योगिक प्रशिक्षण कार्यक्रम, कार्यगत अभ्याश सहितको तालीम र कामदारहरुको स्तरोन्नति तालीम) प्रशिक्षार्थीहरुलाइ पेशा सम्बन्धी वृत्तिपथको जानकारी दिने, सम्बन्धित वृत्ति सम्बन्धि उत्प्रेरणाका क्रियाकलाप संचालन गर्ने, औद्योगिक प्रशिक्षण कार्यक्रममा प्रशिक्षार्थिहरुको निरन्तरता बढाउन back-to-school मा सेसन संचालन गर्ने ।

४. तालीम पछि सीप परीक्षणका बेला वृत्ति परामर्शदाताहरुद्वारा प्रशिक्षार्थीहरुलाई भविष्यका लागि सम्भावित र उपयुक्त पेशागत मार्गहरुको बारे परामर्श दिईन्छ ।